

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wpływu stałego rozwoju rynków energetycznych na łańcuchy wartości w przemyśle europejskim

(2009/C 77/22)

Dnia 17 stycznia 2008 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, działając na podstawie art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, postanowił sporządzić opinię z inicjatywy własnej w sprawie

Wpływu stałego rozwoju rynków energetycznych na łańcuchy wartości w przemyśle europejskim.

Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemśle, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 24 czerwca 2008 r. Sprawozdawcą był Josef ZBORIL, a współsprawozdawcą był Hans-Jürgen KERKHOFF.

Na 447. sesji plenarnej w dniach 17–18 września 2008 r. (posiedzenie z 17 września) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 62 do 5 — 5 osób wstrzymało się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Komitet dostrzega zmianę warunków funkcjonowania rynków energetycznych i uznaje konieczność łagodzenia antropogenicznych zmian klimatu poprzez ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Istotnymi kwestiami w dyskusji nad polityką klimatyczną są koszty zmian klimatycznych i efektywne pod względem kosztów strategie w zakresie ograniczania emisji gazów cieplarnianych. Sprawy te są tym ważniejsze, że globalne dostawy energii będą musiały się podwoić do 2050 r., by zaspokojone zostały potrzeby energetyczne wszystkich ludzi na świecie. Zrównoważona polityka energetyczna i polityka klimatyczna muszą być skonstruowane w taki sposób, aby ich cele były realizowane z zachowaniem łańcuchów wartości w przemyśle jako podstaw gospodarki europejskiej, a także z uwzględnieniem kosztów szkód związanych ze zmianami klimatu. Leży to w interesie samej Unii Europejskiej.

1.2 Ze względu na wysoki udział energii, z natury rzeczy niezbędnej do produkcji materiałów podstawowych drogą przetwarzania surowców, wszelkie zmiany cen energii oraz podatków energetycznych i podobnych środków fiskalnych mają istotny wpływ na przemysł materiałów podstawowych. Ilość energii wykorzystanej w produkcji materiałów podstawowych powinna być jednak przypisywana do całego łańcucha wartości w danym sektorze i nie można jej sensownie rozpatrywać w izolacji.

1.3 Komitet uważa, że cele dotyczące wzrostu gospodarczego i innowacji w gospodarce europejskiej mogą zostać osiągnięte tylko wtedy, gdy zachowana zostanie mocna baza przemysłowa. Konkurencyjny i innowacyjny sektor materiałów podstawowych stanowi zasadniczy warunek istnienia łańcuchów wartości w przemyśle ogółem. W rzeczywistości istotnym celem jest wspieranie rozwoju technologii przyjaznych dla środowiska oraz wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii. Jednakże nawet rozwój technologii przyjaznych dla środowiska wymaga wysoce wydajnych łańcuchów wartości. Istnienie takich łańcuchów uzależnione jest od istnienia przemysłu materiałów podstawowych oraz od poziomu fachowej wiedzy w tym sektorze. W szczególności opracowywanie i wdrażanie innowacyjnych, przyjaznych dla środowiska rozwiązań wymaga współpracy wszystkich podmiotów w całym łańcuchu wartości. Osiągnięcie sukcesu nie jest możliwe bez kompleksowego podejścia na wszystkich etapach danego łańcucha wartości.

1.4 Komitet przypomina, że budynki, które odpowiadają za 40 % popytu na energię finalną w Unii Europejskiej, są łącznie

największym pojedynczym konsumentem energii. W środowisku architektonicznym kryją się możliwości realizacji aż połowy potencjału w zakresie poprawy efektywności energetycznej, i to nawet przy zmniejszeniu kosztów ekonomicznych. Tego rodzaju oszczędności już same wystarczyłyby UE do wywiązania się ze zobowiązań w ramach protokołu z Kioto. Ponadto wspomniane oszczędności energii uzyskać można przy pomocy dostępnych już technologii. Co więcej poprawa charakterystyki energetycznej budynków pociąga za sobą wyjątkowo pozytywne skutki: nowe miejsca pracy, niższe koszty eksploatacji, większy komfort i czystsze środowisko. Działania takie powinny być absolutnym priorytetem Unii Europejskiej. Komitet uznaje również znaczenie nowych oraz dalej rozwijanych podstawowych materiałów w urządzeniach domowych i biurowych, a także w innych sektorach, takich jak energetyka czy transport.

1.5 Ewentualne przeniesienie energochłonnych sektorów przemysłu do państw trzecich spowodowałoby znaczne zmniejszenie atrakcyjności lokalizacji przedsiębiorstw w Unii Europejskiej oraz zahamowanie wzrostu gospodarczego i spadek zatrudnienia w UE, jak również zagroziłoby europejskiemu modelowi społecznemu. Ze względu na współzależność pomiędzy poszczególnymi podmiotami w danym łańcuchu wartości, wyrównanie takich strat w krótkim okresie poprzez rozwój innych sektorów, na przykład sektora technologii przyjaznych dla środowiska, nie jest możliwe. Wprost przeciwnie, utrata siły konkurencyjnej dotknęłaby także te sektory.

1.6 Energochłonne sektory przemysłu muszą rzeczywiście wnieść wkład w realizację celów polityki energetycznej i polityki klimatycznej. Nałożone na te sektory wymogi powinny jednak być pomyślane w taki sposób, by znacznie ograniczyć osłabienie siły konkurencyjnej tych sektorów na rynkach światowych. Przemysł materiałów podstawowych jest ze swojej natury bardzo wrażliwy na zmiany cen energii. Skutkiem tego instrumenty polityki energetycznej i klimatycznej powinny być starannie badane i opracowywane, aby uwzględnić zakresu ich wpływu na konkurencyjność przedsiębiorstw tego sektora.

1.7 Energochłonne sektory przemysłu potrzebują bezpieczeństwa dostaw energii wytwarzanej z wykorzystaniem odpowiedniego europejskiego koszyka energetycznego, który nie powinien wykluczać żadnego źródła energii (węgiel, energia odnawialna, energia jądrowa) i powinien opierać się na rzeczywistej konkurencji na rynkach energii elektrycznej i gazu ziemnego, co ostatecznie powinno zapewnić rozsądne ceny dostaw energii. Należy

silniej zakorzeni interesy krajowej polityki energetycznej w zintegrowanej koncepcji europejskiej, ponieważ do tej pory rynek energetyczny nie dotrzymywał kroku jednolitemu rynkowi wyrobów przemysłowych. Niezależnie od decyzji niektórych państw członkowskich o rezygnacji z energii jądrowej, zachowanie możliwości wytwarzania w Unii Europejskiej energii elektrycznej z paliw rozszczepialnych oznaczałoby także zachowanie w UE know-how w tej dziedzinie. Oczywiście dalsze wykorzystywanie energii jądrowej wymagałoby także zagwarantowania wysokiego poziomu bezpieczeństwa i zapewnienia dostępności dobrze wyszkolonych kadr ⁽¹⁾.

1.8 Zawarcie ambitnego międzynarodowego porozumienia w sprawie zmian klimatu jest sprawą o zasadniczym znaczeniu dla walki ze zmianami klimatycznymi. Porozumienie to powinno przewidywać zobowiązania do ograniczenia poziomów emisji przez wszystkie kraje o dużych emisjach (zgodnie z zasadą wspólnej, lecz zróżnicowanej odpowiedzialności), w tym także w energochłonnych sektorach przemysłu, w celu zapewnienia uczciwej konkurencji i równych warunków działania. W przypadku braku takiego porozumienia należałoby rozważyć wprowadzenie systemu bezpłatnego przyznawania uprawnień do emisji w energochłonnych sektorach przemysłu, w których występuje niebezpieczeństwo „wycieku emisji”, w kontekście handlu uprawnieniami do emisji, aby zmniejszyć zagrożenie dla konkurencyjności lokalizacji przemysłu oraz dla wzrostu gospodarczego w UE. Przy ostatecznym wyborze metody przyznawania uprawnień należy się kierować wynikami (np. stosując benchmarking), w oparciu o najlepsze dostępne techniki.

1.9 Aby umożliwić długofalowy wkład w osiągnięcie celów polityki energetycznej i klimatycznej, Komitet zdecydowanie zaleca koncentrację na badaniach i rozwoju w zakresie nowych technologii, szczególnie ze względu na fakt, że w większości przypadków nie da się już bardziej dopracować dostępnych obecnie procesów produkcji. W przypadkach, w których nie ma jeszcze odpowiednich rozwiązań technicznych, nie da się spełnić wymagań dotyczących wyższej efektywności energetycznej i redukcji emisji. Istnieją już sprawnie działające struktury, takie jak np. platformy technologiczne, lecz wysiłki wymagają większej koordynacji, niż to przewidziano np. w planie EPSTE ⁽²⁾. Jednakże niezbędne jest zapewnienie odpowiedniego czasu na osiągnięcie pożądanego postępu technologicznego i wymaganej zbywalności w kontekście konkurencyjności na rynkach światowych.

1.10 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, będąc szczególnie związany z podmiotami gospodarczymi, powinien położyć nacisk na problemy dotyczące łańcuchów wartości w przemyśle, którym instytucje polityczne czasem nie poświęcają się odpowiednio dużo uwagi.

2. Wpływ energii jako czynnika produkcji na łańcuchy wartości w przemyśle europejskim

2.1 Produkcja materiałów podstawowych, takich jak stal, aluminium i inne metale kolorowe, chemikalia, cement, wapno, szkło, masa celulozowa i papier, stanowi niezbędną podstawę łańcuchów wartości w przemyśle. Do produkcji wyrobów przemysłowych niezbędne są podstawowe materiały konstrukcyjne i funkcjonalne o ściśle określonych właściwościach mechanicznych,

fizycznych i chemicznych, które nie są dostępne w przyrodzie. W rzeczywistości charakterystyka wyrobów przemysłowych jest uzależniona od określonego profilu zastosowań wykorzystywanego surowca oraz jego optymalizacji pod względem cech, takich jak zużycie materiału i energii, jakość, niezawodność, wydajność ekonomiczna i wytrzymałość oraz wpływ na środowisko naturalne itp. Ciągłe opracowywanie materiałów podstawowych stanowi zatem istotny czynnik poziomu innowacji technologicznej właściwego dla każdego wyrobu. Łańcuch wartości to szereg przedsiębiorstw lub podmiotów, które współpracują ze sobą, żeby zaspokoić na rynku popyt na konkretne produkty czy usługi. Branże znajdujące się na dalszych etapach danego łańcucha wartości zużywają w swoich procesach produkcji stosunkowo mniej energii; skutkiem tego zajmowanie się produktem końcowym w oderwaniu nie jest wskazane. Ilość wykorzystanej energii powinna być obliczana dla całego łańcucha wartości. Wzrost kosztów energii odczuwalny jest nie tylko na poziomie produkcji materiałów podstawowych, ale — jeśli na rynku są do tego warunki — może powodować także, wynikający ze wzrostu kosztów materiałów podstawowych, wzrost cen półproduktów i produktów końcowych wytwarzanych przez branże znajdujące się na dalszych etapach odnośnego łańcucha wartości.

2.2 Konkurencyjny i innowacyjny sektor materiałów podstawowych stanowi istotny czynnik przy podejmowaniu decyzji dotyczących lokalizacji kolejnych ogniw łańcucha tworzenia wartości w przemyśle, takich jak sektor motoryzacyjny, maszynowy czy budowlany. Stwarza on możliwość wspólnego opracowywania materiałów o ściśle określonych właściwościach, dostosowanych do potrzeb określonego użytkownika. Żądanie klienta dotyczące terminowej dostawy także wymaga tego, aby siedziba dostawcy znajdowała się niedaleko. Brak odpowiedniej bazy materiałowej powoduje utratę przez dany łańcuch wartości swojej zdolności do innowacji i siły konkurencyjnej. Jest to szczególnie prawdziwe w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw. Wiele takich przedsiębiorstw działa np. w sektorze przetwórstwa stali.

2.3 Na ogół produkcja materiałów podstawowych wymaga znacznych ilości energii, szczególnie w porównaniu z kolejnymi etapami produkcji. W przypadku energochłonnych sektorów przemysłu zużycie energii na jednostkę wartości jest co najmniej dziesięć (a nawet do pięćdziesięciu) razy większe niż w przypadku kolejnych etapów produkcji, takich jak przemysł maszynowy. W Niemczech np. zużycie energii pierwotnej w przypadku cementu wynosi 4,5 kg tpu (ton paliwa umownego), dla stali — 2,83 kg tpu, dla papieru zaś 2,02 kg tpu na jednostkę wartości dodanej, podczas gdy w sektorze budowy maszyn liczba ta wynosi zaledwie 0,05 kg tpu ⁽³⁾. Jest tak ze względu na fakt, że materiały podstawowe muszą zostać pozyskane z surowców naturalnych drogą przetwarzania w procesach fizycznych lub chemicznych. W procesach wypalania, wytopu czy redukcji wymaga to wysokich temperatur, a w procesie elektrolizy — zużycia znacznych ilości energii elektrycznej. Wysokie zużycie energii jest także niezbędne przy produkcji półproduktów. W wielu przypadkach nośniki energii pierwotnej nie są wykorzystywane do produkcji energii elektrycznej i cieplnej, lecz jako surowce lub reduktory, na przykład w procesie redukcji niezbędnym do wytopu surowki. Należy także odnotować, że jakość surowców stopniowo się pogarsza, a ich przetwarzanie wymaga na ogół więcej energii.

2.4 Ogólne zapotrzebowanie na energię związane z danym wyrobem przemysłowym powinno być oceniane w kontekście zarówno energii zaoszczędzonej w wyniku zastosowania rozwiązań innowacyjnych w przypadku tego wyrobu, jak i jego

⁽¹⁾ Światowy Związek Energii Jądrowej „World Nuclear Power Reactors 2006-2008 and Uranium requirements”, <http://www.world-nuclear.org/info/reactors.html>.

⁽²⁾ Plan EPSTE — COM(2007) 723 wersja ostateczna.

⁽³⁾ Dane według urzędu Destatis.

zastosowań w innych sektorach. Takiej oceny można dokonać jedynie w ramach współpracy pomiędzy dostawcami materiału podstawowego i producentami na dalszych etapach łańcucha wartości: we współpracy takiej nowo opracowane materiały odgrywają istotną rolę. Przykładowo budowa elektrowni, którą cechuje wyższa wydajność i niższe zużycie nośników energii pierwotnej, jest niemożliwa bez wykorzystania wysokogatunkowej, odpornej na wysokie temperatury stali. Z drugiej strony, na przykład określone zużycie paliwa w sektorze transportu drogowego może zostać zmniejszone poprzez wykorzystanie lekkich materiałów do budowy pojazdów silnikowych.

3. Sytuacja na poszczególnych rynkach energetycznych (węgla, ropy naftowej, gazu ziemnego, energii elektrycznej) i ich wpływ na energochłonne sektory przemysłu ⁽⁴⁾

3.1 Przemysł materiałów podstawowych — cementu, stali, metali kolorowych, produktów chemicznych, szkła, masy celulozowej i papieru — wykorzystuje paliwa kopalne zarówno do celów wytwarzania energii, jak i w formie surowców, a jego sytuacja uzależniona jest wielorako od kosztów poszczególnych rodzajów energii. Przykładowo w przemyśle chemicznym ropa naftowa wykorzystywana jest jako surowiec do produkcji tworzyw sztucznych i innych produktów petrochemicznych. Jednocześnie zmiany na rynkach ropy naftowej wpływają także na ceny zakupu gazu ziemnego i energii elektrycznej, ponieważ ceny gazu ziemnego ciągle są jeszcze uzależnione od ceny ropy naftowej. Zmiany na rynku węgla mają także wpływ na cenę zakupu energii elektrycznej przez przedsiębiorstwa sektora energochłonnego. Z kolei branża stalowa wykorzystuje węgiel i koks do celów redukcji.

3.2 Zakładając stały poziom zużycia, dostępne światowe rezerwy ropy naftowej, tj. zasoby, których eksploatacja jest obecnie zyskowna i technicznie możliwa, wystarczą na około 40 lat. Zasadniczo zasoby te mogą ulec zwiększeniu, jeżeli opłacalna stanie się w przyszłości eksploatacja nowych rodzajów złóż, a w szczególności niekonwencjonalnych złóż ropy naftowej, na przykład w formie piasku roponośnego. Ewolucja cen ropy naftowej jest nierozdzielnie związana ze wzrostem zużycia tego surowca, szczególnie w Chinach i Indiach. Problemy, o których tutaj mowa, ulegają pogłębieniu ze względu na wzrost pozycji rynkowej państw należących do OPEC, co powoduje, że dywersyfikacja źródeł dostaw jest coraz trudniejsza ze względu na nierówny rozkład rezerw. Regionalna koncentracja produkcji w państwach charakteryzujących się znaczną niestabilnością polityczną i ekonomiczną zwiększa niepewność ze względu na nieprzewidywalny charakter ewentualnych ograniczeń dostaw w przyszłości, ze wszystkimi związanymi z tym konsekwencjami cenowymi.

3.3 Zakładając stały poziom zużycia, dostępne obecnie światowe zasoby gazu ziemnego są większe niż w przypadku ropy naftowej i powinny wystarczyć na około 60 lat. W Europie znaczenie gazu ziemnego jako nośnika energii pierwotnej wraście o wiele gwałtowniej niż znaczenie innych źródeł energii. Uzależnienie Unii Europejskiej od importu gazu ziemnego rośnie jeszcze szybciej niż zużycie tego surowca. Pojedyncze złoża ropy naftowej i gazu ziemnego w niektórych państwach europejskich, takich jak Holandia, Norwegia czy Wielka Brytania, są stopniowo wyczerpywane, podczas gdy import gazu ziemnego — głównie z jednego źródła, a mianowicie Rosji — wzrasta. W dłuższym okresie należy spodziewać się dalszego wzrostu cen gazu ziemnego, a ponadto takie uzależnienie od jednego źródła dostaw może umożliwić Rosji wywieranie nacisków politycznych na Unię Europejską. Prawdopodobieństwo takiego rozwoju wypadków wzrasta ze względu na to, że rezerwy gazu ziemnego Unii Europejskiej są z natury ograniczone.

3.4 Zasoby węgla, które można by eksploatować w ekonomicznie opłacalny sposób, są o wiele większe niż zasoby ropy naftowej czy gazu ziemnego. Szacuje się, że przy obecnym poziomie zużycia, dostępne obecnie rezerwy węgla wystarczą na 150 lat. Ponadto złoża tego surowca są rozłożone dużo bardziej równomiernie pomiędzy kontynentami, a także znajdują się na ogół w politycznie stabilnych państwach, takich jak Stany Zjednoczone czy Australia. Podobnie jak w przypadku innych nośników energii, cena węgla znacząco zwiększyła się w ostatnich latach ze względu na rosnące zapotrzebowanie.

3.5 Energia elektryczna stanowi wtórną formę energii, wytwarzanej przede wszystkim z węgla i z gazu ziemnego oraz z paliw rozszczepialnych, a także z wykorzystaniem odnawialnych nośników energii pierwotnej, a w niektórych państwach członkowskich znaczne ilości energii elektrycznej wytwarzane są nadal z ropy naftowej. Cena wytwarzania energii uzależniona jest w znacznej mierze od struktury udziału surowców wykorzystywanych do jej wytwarzania. Choć węgiel i paliwa rozszczepialne stanowią surowce energetyczne umożliwiające pokrycie obciążenia podstawowego w dostawach energii elektrycznej w sposób efektywny pod względem kosztów, to jednak niezbędne jest dalsze rozwijanie możliwości wykorzystywania w Unii Europejskiej odnawialnych źródeł energii. W porównaniu z innymi nośnikami energii pierwotnej, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii wiąże się ciągle jeszcze ze stosunkowo wysokimi kosztami, również dlatego że koszty zewnętrzne w dużej mierze nie są uwzględniane w cenach energii konwencjonalnej. W przypadku energii wiatru i energii słonecznej mamy do czynienia z niską i zmienną dostępnością, co powoduje problemy w sieciach przesyłowych, które trzeba będzie dostosować pod kątem przyszłego wzrostu podaży energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Wykorzystywanie niektórych odnawialnych źródeł energii jest mniej kosztowne niż innych, w zależności od regionu. Przykładowo wykorzystywanie energii słonecznej może być ekonomicznie korzystne w wielu regionach o dużym stopniu nasłonecznienia, takich jak regiony Europy Południowej, podczas gdy w Europie Północnej jest to ekonomicznie nieopłacalne.

4. Zmieniające się warunki funkcjonowania rynków energetycznych

4.1 Rynki energetyczne funkcjonują w dynamicznie zmieniających się warunkach, do czego przyczyniają się różne wpływy ekonomiczne, polityczne i społeczne o złożonych wzajemnych relacjach. Sektor ten doświadcza zmiany warunków i kosztów zaopatrzenia w energię, co wywołuje nadmierną niepewność. Wzrost uzależnienia Europy od importu energii i przewidywane dalsze podwyżki cen energii zwiększają obawy co do możliwości zaspokojenia popytu na energię w przyszłości. Powszechnie wiadomo, że zapewnienie bezpiecznych i niezawodnych dostaw energii po rozsądnych i stabilnych cenach jest niezbędne dla rozwoju gospodarczego i społecznego oraz powinno stanowić integralny element właściwej i spójnej polityki energetycznej.

4.2 Ostatnie gwałtowne zmiany sytuacji gospodarczej w Europie i na świecie wymagają, aby sektor energetyczny opracował nowe koncepcje i strategie mające na celu lepsze zaspokajanie potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw energii. Choć w przeszłości zapewnianie bezpieczeństwa dostaw energii uważane było tradycyjnie przede wszystkim za obowiązek rządów państw członkowskich, obecna sytuacja europejskiego rynku energetycznego wymaga również zaangażowania ze strony uczestników tego rynku. Zapewnienie bezpieczeństwa i konkurencyjności na rynku zliberalizowanym ma swoją cenę. W związku z dążeniem do osiągnięcia długoterminowego bezpieczeństwa dostaw wspólna europejska polityka energetyczna staje się sprawą o zasadniczym znaczeniu strategicznym ⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ Np. „BP Statistical Review of World Energy”, czerwiec 2007 r.

⁽⁵⁾ Opinia TEN/312 „W kierunku wspólnej polityki energetycznej”, CESE 236/2008 fin.

4.3 Kopalne surowce energetyczne stanowią zasoby nieodnawialne. Duża część zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego Unii Europejskiej została już całkowicie wyczerpana. Należy o tym pamiętać w kontekście rosnącego zużycia energii w państwach rozwijających się, takich jak Chiny czy Indie. Szczególnie w przypadku ropy naftowej istnieje szereg dodatkowych niekonwencjonalnych źródeł (na przykład w formie piasku ropońskiego), których wykorzystywanie ciągle jest jeszcze trudne i kosztowne i łączy się z emisją znacznych ilości gazów cieplarnianych. Stąd fakt, że złoża są ograniczone, prawdopodobnie doprowadzi do wzrostu kosztów wydobycia, a tym samym ostatecznie do wzrostu cen.

4.4 W Unii Europejskiej udział importowanych nośników energii pierwotnej w ogólnym zużyciu energii wnosi obecnie około 50 %, a w najbliższej przyszłości (2030 r.) należy spodziewać się jego wzrostu do 70 %. W szczególności jeśli chodzi o ropę naftową i gaz ziemny, Unia Europejska jest uzależniona od importu z kilku państw (takich jak państwa należące do OPEC czy Rosja), mających mocną pozycję na rynku. Biorąc pod uwagę, że takie państwa i regiony cechuje często znaczna niestabilność polityczna i ekonomiczna, nie ma gwarancji stałych dostaw. Ostatnie podwyżki cen ropy wskazują na ekonomiczną bezbronność Unii Europejskiej. Dlatego też ważnymi zadaniami są udostępnienie nowych zasobów własnych oraz zrównoważony rozwój istniejących zasobów w Unii Europejskiej. Uzależnienie od importu energii ma istotne konsekwencje dla bezpieczeństwa; dotyczy to wszystkich źródeł energii z wyjątkiem węgla, ponieważ węgiel jest przywożony z większej liczby państw, które co więcej uważane są także za stabilne. Ponadto Europa posiada swoje własne zasoby węgla, którego wydobycie jest ekonomicznie opłacalne: wydobywanie węgla brunatnego w Unii Europejskiej jest stosunkowo tanie.

4.5 Rynki energii elektrycznej i gazu ziemnego, które cechowało istnienie naturalnego monopolu i zasięg krajowy, podlegają obecnie liberalizacji i integracji. Choć przesył jest regulowany, konkurencja w wytwarzaniu i na poziomie obrotu powinna doprowadzić do obniżki cen oraz do większej efektywności. Efektem tej strategii jest pewien stopień konwergencji cen między sąsiadującymi państwami. Jednakże segmentacja rynków krajowych wynikająca z historycznie uwarunkowanych wąskich gardeł w sieciach przesyłowych spowodowała, z nielicznymi wyjątkami, osłabienie konkurencji pomiędzy państwami członkowskimi.

4.6 Ponadto ceny gazu i innych nośników energii pierwotnej — które stanowią główną część kosztów wytwarzania energii (por. powyżej pkt 3.5) — bardzo znacząco wzrosły w ostatnich kilku latach. Zniknęła także nadwyżka zdolności generowania energii elektrycznej, a przemysł energetyczny czeka okres poważnych inwestycji. Wszystkie te czynniki przyczyniły się do wzrostu cen, pomimo ciągłych udoskonaleń (takich jak np. stopniowa integracja regionu środkowo-zachodniego: Belgii, Francji, Niemiec, Luksemburga i Holandii). Koncentracja wytwarzania i dystrybucji energii występuje również poza Unią Europejską, nie obserwuje się jednak tam związku między taką koncentracją a poziomami cen gazu lub elektryczności.

4.7 Podjęta w Unii Europejskiej decyzja polityczna, aby łączyć antropogeniczne zmiany klimatu poprzez znaczne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, wywołuje już poważny wpływ na sytuację na rynkach energetycznych, a znaczenie tej decyzji coraz bardziej wzrasta. W związku z tym zwracano zdecydowanie większą uwagę na efektywność energetyczną, która powinna zostać znacznie zwiększona, żeby można było bezpiecznie ograniczyć emisję dwutlenku węgla związaną z wykorzystywaniem energii. Dlatego przyzwolenie na wykorzystywanie paliw kopalnych o wysokiej zawartości węgla spada, podczas gdy wzrasta znaczenie wykorzystywania źródeł energii o niskiej zawartości węgla (takich jak gaz ziemny) lub technologii prawie niepowodujących emisji dwutlenku węgla (takich jak technologie

wykorzystujące odnawialne źródła energii i, do pewnego stopnia, energia jądrowa), choć nie we wszystkich państwach członkowskich.

4.8 Zapewnianie Unii Europejskiej dostatecznych dostaw energii stało się zarówno znacznym wyzwaniem z punktu widzenia pozyskania odpowiednich i dostępnych technologii, jak i coraz bardziej wyścigiem z czasem. W przeszłości kilka państw członkowskich Unii Europejskiej postanowiło zaprzestać wykorzystywania energii jądrowej, co przyniosło szereg ograniczeń w doborze źródeł energii. Ponadto budowa zarówno elektrowni opalanych węglem, jak i infrastruktury niezbędnej do przesyłu energii elektrycznej stała się przedmiotem protestów ze strony społeczeństwa. Może to coraz częściej prowadzić do odwoływania projektów budowy elektrowni opalanych węglem, co na przykład miało już miejsce w niemieckim Ensдорf w rezultacie działań podjętych przez grupy obywatelskie. Nawet niektóre odnawialne źródła energii, takie jak wiatraki, coraz bardziej budzą opór opinii publicznej. Społeczna akceptacja wszelkiego rodzaju źródeł energii, nie tylko energii jądrowej, stała się poważnym problemem, do którego należy podejść z największą uwagą, jeśli poziom wytwarzania energii elektrycznej ma odpowiadać potrzebom obywateli i gospodarki UE.

4.9 Skutkiem tego wzrost zdolności wytwarzania energii elektrycznej w Unii Europejskiej uległ zahamowaniu, budowanych jest obecnie tylko kilka nowych obiektów i nie można z całą pewnością wykluczyć tego, że UE będzie miała problemy w tym zakresie. Zaplanowana obecnie modernizacja europejskich elektrowni jest zarówno wyzwaniem, jak i szansą. Niezbędne jest wysłanie potencjalnym inwestorom sygnału, że sensowne z ekonomicznego punktu widzenia będą tylko inwestycje w technologie o niskiej emisji CO₂.

5. Strategie dostosowawcze przemysłu

5.1 Energochłonny przemysł materiałów podstawowych stoi przed licznymi wyzwaniami dostosowawczymi, w świetle globalizacji rynków i zmieniającej się sytuacji rynków energetycznych. Z jednej strony, przedsiębiorstwa tego sektora powinny sprostać międzynarodowej konkurencji poprzez opracowanie innowacyjnych produktów i procesów. Z drugiej strony, przedsiębiorstwa te muszą dostosować się do rosnących kosztów energii, zastosować się do decyzji politycznych podjętych w odniesieniu do odpowiedniego zmniejszenia zarówno emisji dwutlenku węgla, jak i zużycia energii.

5.2 Globalizacja spowodowała intensyfikację międzynarodowych interakcji gospodarczych. Dostawcy z państw rozwijających się nadrobili zaległości pod względem technologii i oferują obecnie możliwość produkowania towarów wymagających znacznych nakładów pracy po bardziej przystępnych cenach. Dostawcy materiałów podstawowych zareagowali na to wyzwanie poprzez optymalizację swoich procesów produkcji, specjalizując się w wytwarzaniu produktów o wysokiej jakości technologicznej, oraz poprzez opracowanie w ściślejszej współpracy ze swoimi klientami produktów zaspokajających potrzeby tych klientów. Coraz częściej rozwija się partnerstwo pomiędzy dostawcami materiałów i klientami, w ramach którego oferowanych jest szereg różnych usług.

5.3 Koszty energii stanowią znaczną część kosztów produkcji materiałów wytwarzanych w procesach energochłonnych. Skutkiem tego zmniejszenie zużycia energii w określonych przypadkach jest ekonomicznie korzystne dla energochłonnych sektorów przemysłu. W ostatnich dekadach osiągnięte zostały niezwykle sukcesy w tej dziedzinie. Energochłonne sektory przemysłu Unii Europejskiej są światowymi liderami efektywności energetycznej procesów produkcji.

5.4 Niedawne polityczne żądania ograniczenia emisji dwutlenku węgla i zwiększenia efektywności energetycznej stanowią kolejne wyzwania dla energochłonnych sektorów przemysłu. W wielu przypadkach stosowane obecnie technologie i procesy produkcji osiągnęły już granicę możliwości w kategoriach fizycznych i chemicznych⁽⁶⁾. Przykładowo w sektorze stalowym zużycie reduktorów w procesie wytopu surowki jest już ograniczone do minimum, zarówno pod względem chemicznym, jak i fizycznym, i nie da się go dalej zmniejszać bez negatywnych skutków dla zapotrzebowania klientów i wolumenów produkcji. Umożliwienie jakiegokolwiek dalszej, godnej uwagi poprawy w zakresie efektywności energetycznej wymaga wdrożenia szeregu zasadniczych rozwiązań technologicznych, które nie zostały nawet jeszcze zidentyfikowane, zbadane i opracowane. Wymaga to ogromnych nakładów ze strony sektora. Dlatego w ramach poszczególnych platform technologicznych i przedsięwzięć takich jak CCS (wychwytywanie i długoterminowe składowanie CO₂) realizowane są już długoterminowe wspólne projekty badawcze i projekty demonstracyjne. To samo dotyczy innych sektorów przemysłu w przypadku emisji dwutlenku węgla związanej z realizacją poszczególnych procesów produkcji, takich jak produkcja cementu czy wapna. Także w zakresie dostaw energii badania i rozwój stanowią istotne wyzwanie w dłuższej perspektywie, np. w odniesieniu do CCS czy technologii odnawialnych.

5.5 Wysiłki ze strony przemysłu materiałów podstawowych mające na celu opracowanie nowych rewolucyjnych technologii produkcji o niższym zużyciu energii zajmą trochę czasu. Oprócz postępów technologicznych, rozwijanie nowych procesów powinno być zsynchronizowane z cyklami inwestycyjnymi przedsiębiorstw. Ostatecznie podstawowym warunkiem wdrażania nowych procesów jest ich efektywność ekonomiczna, która z kolei powinna być oceniana w kontekście konkurencyjności na rynku światowym. Z tego powodu, a także z innych względów (takich jak obciążenia administracyjne, ograniczone środki finansowe i wynikająca z tego niepewność gospodarcza), należy założyć, że osiągnięcie jakichkolwiek znacznych postępów w zakresie oszczędności energii zajmie przemysłowi materiałów podstawowych kilka dekad. To odróżnia energochłonne sektory przemysłu od sektora produkcji energii elektrycznej, który choć także stopniowo osiąga postępy w zwiększaniu efektywności energetycznej zgodnie z cyklami innowacji, może dużo łatwiej przenosić na swoich wyłącznych klientów koszty dostosowań i inne związane z nimi obciążenia administracyjne.

5.6 Efektywność energetyczna wyrobów przemysłowych może zostać znacznie zwiększona poprzez wykorzystywanie nowych i wysoce zaawansowanych materiałów podstawowych, produkowanych we współpracy z innymi branżami, takimi jak przedsiębiorstwa motoryzacyjne czy firmy budujące elektrownie, co umożliwia wytwarzanie części o większej odporności na wysoką temperaturę lub o mniejszej masie. Odpowiednie systemy kontroli procesów mogą również pozwolić na osiąganie wyższych poziomów jakości pod względem efektywności energetycznej. Urządzenia do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych są również wytwarzane z konstrukcyjnych i funkcjonalnych materiałów podstawowych (na przykład turbiny wiatrowe wytwarzane są ze stali lub wysokiej jakości tworzyw sztucznych). Choć istnieją znaczne możliwości, konieczność prowadzenia badań materiałowych nadal jest równie duża, ponieważ większość nowych rozwiązań nie jest jeszcze dostatecznie dopracowana, aby można je było stosować na skalę przemysłową.

6. Wpływ polityki energetycznej na łańcuchy wartości w przemyśle

6.1 Polityka energetyczna wpływa na rynki energii poprzez szereg instrumentów. Z jednej strony, mamy do czynienia z

powolnie ewoluującymi wspólnotowymi ramami prawnymi dla jednolitego rynku energii elektrycznej i gazu ziemnego, które jednak jak na razie nie doprowadziły do realizacji pożądanego celu stabilizacji cen. Z drugiej strony, duży wpływ na produkcję energii i jej zużycie w przemyśle ma i będzie miał system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie, który został zamierzony jako główny instrument redukcji emisji. Wartość unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji będzie oceniana na podstawie jego wpływu na poziom emisji gazów cieplarnianych w Europie oraz jego znaczenia w kontekście inicjowania działań o charakterze globalnym, czy też możliwości jego przekształcenia w powszechny system światowy. Główny problem polega na tym, że system nie ma charakteru globalnego, lecz ogranicza się do Unii Europejskiej, co wywołuje ryzyko „wycieku emisji” w sektorach konkurujących na szczeblu międzynarodowym. Także z tego względu Unia Europejska powinna podczas negocjacji dotyczących klimatu domagać się, by system handlu uprawnieniami do emisji był stosowany w skali ogólnoświatowej. Tak więc należy z największą troską rozważyć problematyczne elementy proponowanego zmienionego systemu, żeby zminimalizować przewidywane skutki finansowe.

6.2 W 2005 r. na elektrownie i instalacje procesowe w energochłonnych sektorach przemysłu nałożone zostały bezwzględne limity emisji dwutlenku węgla. W przypadku energochłonnych sektorów przemysłu, w których ze względu na ograniczenia technologiczne poziom emisji jest ściśle związany z wielkością produkcji, wprowadzenie tych limitów skutkuje znacznym wzrostem kosztów jakiegokolwiek zwiększenia produkcji, które powodowałoby przekroczenie przyznaných ilości. System sprzedaży uprawnień do emisji drogą licytacji, którego wprowadzenie zaplanowane zostało na 2013 r., spowodowałoby znaczny wzrost kosztów wszystkich materiałów podstawowych, których w większości przypadków nie da się przenieść na klientów stanowiących kolejne ogniwa danego łańcucha produkcyjnego.

6.3 Celem Unii Europejskiej jest ograniczenie emisji dwutlenku węgla, utrzymanie uzależnienia od importu na rozsądnym poziomie i wspieranie rozwoju technologii przeznaczonych na eksport poprzez zwiększenie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. Sensownym wkładem w osiągnięcie tych celów byłoby finansowanie wprowadzenia energii ze źródeł odnawialnych, należy jednak uniknąć tworzenia trwałych systemów subwencjonowania. Energia odnawialna musi ostatecznie stać się konkurencyjna na rynku. Obecny rozwój cen energii oraz postęp techniczny w dziedzinie energii odnawialnej już spowodował wyraźny wzrost konkurencyjności energii ze źródeł odnawialnych. W Unii Europejskiej stosowane są obecnie krajowe systemy subsydiów mające na celu promowanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w sektorze energii elektrycznej; systemy te obejmują w różnej mierze systemy kwot powiązane z handlem uprawnieniami i systemy cen gwarantowanych dla odnawialnych źródeł energii. Dodatkowe koszty wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych są na ogół uwzględniane w cenie energii elektrycznej dla odbiorców końcowych. Tym samym sektory energochłonne muszą jeszcze teraz, tak jak wszyscy konsumenci, finansować wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii poprzez ceny, które płacą za energię elektryczną.

6.4 Choć dla niektórych sektorów, takich jak na przykład niektóre podsektory przemysłu maszynowego, korzystne jest istnienie rynków energii ze źródeł odnawialnych, to jednak takie korzyści należy zestawiać z negatywnymi skutkami w przemyśle materiałów podstawowych. Ponadto łańcuchy dostaw w takich sektorach, a zatem i ich konkurencyjność zostałaby osłabiona, jeżeli wytwórcy materiałów podstawowych przeniesliby swoje zakłady wytwórcze do państw trzecich ze względu na dodatkowe koszty subsydiowania wykorzystywania odnawialnych źródeł energii⁽⁷⁾. Można tego przynajmniej uniknąć dzięki

⁽⁶⁾ Wystąpienia na wysłuchaniu publicznym CCMI/052 7 maja 2008 r. Dostępne na stronie internetowej CCMI: http://eesc.europa.eu/sections/ccmi/index_en.asp.

⁽⁷⁾ Por. np. Pfaffenberger, Nguyen, Gabriel (grudzień 2003 r.) „Ermittlung der Arbeitsplätze und Beschäftigungswirkungen im Bereich Erneuerbarer Energien”.

wprowadzeniu górnych limitów kosztów dla tych sektorów. O ile rozwój rynku energii odnawialnej stwarza także możliwości eksportowania technologii (np. tych związanych z energią wiatru) do regionów mogących wykorzystywać je w rentowny sposób, o tyle należy również pamiętać, że istnienie subsydiowanych rynków w Europie jest korzystne nie tylko dla przedsiębiorstw europejskich, ale także dla gospodarki europejskiej; przykładowo znaczna część materiałów fotowoltaicznych sprzedawanych w Unii Europejskiej pochodzi z Japonii.

6.5 Energia jądrowa stanowi istotny element koszyka energetycznego wielu państw członkowskich Unii Europejskiej, podczas gdy niektóre inne państwa postanowiły zaprzestać wykorzystywania tej formy wytwarzania energii elektrycznej. Takie państwa członkowskie nie posiadają źródeł, które umożliwiałyby wytwarzanie energii elektrycznej po rozsądnej cenie i przy niskim poziomie emisji dwutlenku węgla w ilościach umożliwiających pokrycie obciążenia podstawowego, i w krajach tych paliwa rozszczepialne trzeba zastępować paliwami kopalnymi lub zasobami odnawialnymi⁽⁸⁾. Skutkiem tego ceny energii elektrycznej, poziomu emisji dwutlenku węgla i ceny uprawnień do emisji dwutlenku węgla wzrosną i będzie to miało odpowiednie konsekwencje dla energochłonnych sektorów przemysłu.

6.6 Wiele państw członkowskich Unii Europejskiej wprowadza podatki w celu ograniczenia zużycia energii lub ograniczenia emisji dwutlenku węgla. W zielonej księdze dotyczącej instrumentów ekonomicznych w zakresie polityki dotyczącej zmian klimatycznych, Komisja Europejska rozważa harmonizację tych instrumentów we wszystkich państwach członkowskich i wprowadzenie większej liczby zachęt do ograniczenia emisji dwutlenku węgla. Energochłonne sektory przemysłu doświadczyłyby znacznego wzrostu cen energii elektrycznej i innych form energii. Jak opisano powyżej, takie koszty mogłyby być tylko częściowo kompensowane poprzez wprowadzanie rozwiązań zwiększających efektywność energetyczną.

7. Kontekst światowy

7.1 Polityka energetyczna czy polityka łagodzenia skutków zmian klimatycznych nie może już dłużej być realizowana wyłącznie na szczeblu krajowym czy regionalnym. Bezpieczeństwo dostaw, niedobory zasobów energetycznych i przede wszystkim zmiany klimatyczne stanowią wyzwania o charakterze ogólnoswiatowym. Ze zmianami klimatycznymi można walczyć skutecznie tylko przy zaangażowaniu wszystkich regionów świata. Z drugiej strony ambitna polityka Unii Europejskiej w zakresie ograniczenia emisji pozostanie nieefektywna tak długo, jak długo rozwój przemysłu w gwałtownie rozwijających się państwach, takich jak Chiny, będzie w stanie szybko niweczyć jej skutki.

7.2 Wzrost wzajemnych powiązań pomiędzy handlem światowym i przepływem kapitału prowadzi do wzrostu konkurencji pomiędzy regionami świata. Energochłonne sektory przemysłu są

coraz bardziej narażone na międzynarodową konkurencję o klientów i kapitał. Po pierwsze, istnieje bezpośrednia konkurencja z innymi dostawcami materiałów z państw trzecich. Po drugie, sektory przemysłu przetwórczego, których uzależnienie od przywozu jest znaczne, takie jak sektor motoryzacyjny czy sektor przemysłu maszynowego, przenoszą presję kosztową wywieraną przez rynek światowy na sektory przemysłu materiałowego. Międzynarodowe warunki konkurencji, w których działają energochłonne sektory przemysłu, odróżniają je od sektorów regionalnych, takich jak sektor energii elektrycznej.

7.3 Połączenie światowych wyzwań w zakresie polityki energetycznej i polityki klimatycznej oraz konkurencji w przemyśle na rynku światowym oznacza, że nadmierne obciążenia kosztowe w energochłonnych sektorach przemysłu powodują delokalizację przedsiębiorstw. Takie działania podejmowane są w przypadkach, w których państwa trzecie nie nakładają porównywalnych obciążeń kosztowych na swoje sektory przemysłu. Wszystkie elementy polityki klimatycznej i energetycznej UE powinny się mocno opierać na realistycznych ocenach zasobów (naturalnych, ludzkich i społecznych) i ich potencjalnym rozwoju na przestrzeni czasu (strategia lizbońska itd.), tak aby wykorzystywać te zasoby do budowania zrównoważonej przyszłości dla wszystkich. Strategiczne rozważania UE powinny odzwierciedlać te strategiczne fundamentalne zasady.

7.4 Delokalizacja produkcji prawdopodobnie doprowadziła do zwiększenia emisji w państwach trzecich. Ich procesy produkcji cechowałaby prawdopodobnie niższa efektywność energetyczna niż w przypadku przedsiębiorstw pierwotnych. Dodatkowe emisje powstają wskutek transportu produktów pochodzących z takich procesów do Europy. Nawet gdyby przeniesiono produkcję do efektywnych instalacji, nie dałoby się wyrównać wynikłych strat, ponieważ nastąpiłby ogólny spadek produkcji w Europie, skutkujący utratą miejsc pracy i technicznego know-how, w tym w zakresie technologii przyjaznych dla środowiska. Ograniczenie gazów cieplarnianych w wymiarze światowym powinno mieć decydujące znaczenie w wyznaczaniu kierunków polityki wspólnotowej.

7.5 Delokalizacja energochłonnych sektorów przemysłu spowodowałaby spadek zatrudnienia i wzrostu gospodarczego. Utrata podstawowej bazy materiałowej zmniejsza także atrakcyjność lokalizacji dla kolejnych łańcuchów wartości w przemyśle i powoduje erozję wszystkich poziomów łańcucha wartości. Gospodarka europejska potrzebuje jednak swojego jądra przemysłowego. Nie da się utrzymać gospodarki opartej wyłącznie na usługach, ponieważ wiele usług o wysokiej wartości dodanej to usługi związane z przemysłem, które także byłyby narażone na utratę swojej bazy przemysłowej. Ponadto zachowanie statusu lidera w zakresie technologii i innowacji (zarówno w dziedzinie ochrony środowiska, jak i w innych dziedzinach) uzależnione jest od obecności w Unii Europejskiej sektorów podstawowych.

Bruksela, 17 września 2008 r.

Przewodniczący

Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Dimitris DIMITRIADIS

⁽⁸⁾ Energia wodna, tak jak np. w Skandynawii, pozostaje ograniczona do wąskiej liczby krajów, w których występują korzystne warunki naturalne.

ZAŁĄCZNIK I

do opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Następujące poprawki, które uzyskały poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów, zostały odrzucone w trakcie debaty:

1. Punkt 1.9

Dodać nowy punkt po punkcie 1.9

W średnim i długim okresie konieczne jest jednak przestawienie europejskiej gospodarki na niskoemisyjne produkty i metody produkcji. Jeśli chcemy osiągnąć redukcję emisji CO₂ w krajach uprzemysłowionych o 60–80 % do 2050 r., uznawaną za niezbędną dla zapobieżenia zmianom klimatu, których nie da się już kontrolować, to ochrona gałęzi przemysłu powodujących znaczne emisje bynajmniej nie prowadzi do zamierzonego celu. Europa powinna raczej nadal przeprowadzać transformację swojej gospodarki, tak by jako lider w dziedzinie innowacji technologicznych uzyskać przewagę konkurencyjną oraz skłonić inne kraje do zmian. Kontynuowanie działań „jak gdyby nigdy nic” (business as usual) i jedynie niewielkie zwiększenie wydajności w przypadku energochłonnych produktów nie umożliwi przeprowadzenia tej trzeciej rewolucji przemysłowej.

Wyniki głosowania

Za: 23 Przeciw: 27 Wstrzymało się: 12

2. Point 6.7

Dodać nowy punkt po punkcie 6.7

W średnim i długim okresie konieczne jest jednak przestawienie europejskiej gospodarki na niskoemisyjne produkty i metody produkcji. Jeśli chcemy osiągnąć redukcję emisji CO₂ w krajach uprzemysłowionych o 60–80 % do 2050 r., uznawaną za niezbędną dla zapobieżenia zmianom klimatu, których nie da się już kontrolować, to ochrona gałęzi przemysłu powodujących znaczne emisje bynajmniej nie prowadzi do zamierzonego celu. Europa powinna raczej nadal przeprowadzać transformację swojej gospodarki, tak by jako lider w dziedzinie innowacji technologicznych uzyskać przewagę konkurencyjną oraz skłonić inne kraje do zmian. Kontynuowanie działań „jak gdyby nigdy nic” (business as usual) i jedynie niewielkie zwiększenie wydajności w przypadku energochłonnych produktów nie umożliwi przeprowadzenia tej trzeciej rewolucji przemysłowej.

Jest to dokładne powtórzenie tekstu zawartego w punkcie 1.9 (wnioski i zalecenia), tyle że w punkcie 6. (Wpływ polityki energetycznej na łańcuchy wartości w przemyśle). Punkt 1.9 został odrzucony, a tym samym do tekstu nie wchodzi także punkt 6.7.

3. Punkty 7.4 oraz 7.5

Zmienić punkt 7.4 i skreślić punkt 7.5

~~7.4. Delokalizacja produkcji mogłaby doprowadzić prawdopodobnie doprowadziłaby do zwiększenia emisji w państwach trzecich, jeśli ich ~~tek~~ procesy produkcji cechowałaby prawdopodobnie niższa efektywność energetyczna niż w przypadku przedsiębiorstw pierwotnych, co jest mało prawdopodobne z uwagi na wzrost cen energii w przypadku nowych obiektów. Dodatkowo emisje powstają wskutek transportu produktów pochodzących z takich procesów do Europy. Nawet gdyby przeniesiono produkcję do efektywnych instalacji, nie dałoby się wyrównać wynikłych strat, ponieważ nastąpiłby ogólny spadek produkcji w Europie, skutkujący utratą miejsc pracy i technicznego know-how, w tym w zakresie technologii przyjaznych dla środowiska. Decydujące znaczenie ma więc osiągnięcie porozumienia w kwestii klimatu, które prowadziłyby do ograniczenia ~~Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w wymiarze światowym powinno mieć decydujące znaczenie w wyznaczaniu kierunków polityki wspólnotowej.~~~~

~~7.5. Delokalizacja energochłonnych sektorów przemysłu spowodowałaby spadek zatrudnienia i wzrostu gospodarczego. Utrata podstawowej bazy materiałowej zmniejsza także atrakcyjność lokalizacji dla kolejnych łańcuchów wartości w przemyśle i powoduje erozję wszystkich poziomów łańcucha wartości. Gospodarka europejska potrzebuje jednak swojego jądra przemysłowego. Nie da się utrzymać gospodarki opartej wyłącznie na usługach, ponieważ wiele usług o wysokiej wartości dodanej to usługi związane z przemysłem, które także byłyby narażone na utratę swojej bazy przemysłowej. Ponadto zachowanie statusu lidera w zakresie technologii i innowacji (zarówno w dziedzinie ochrony środowiska, jak i w innych dziedzinach) uzależnione jest od obecności w Unii Europejskiej sektorów podstawowych.~~

Wynik głosowania

Za: 21 Przeciw: 41 Wstrzymało się: 3

ZAŁĄCZNIK 2

do opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Poniższy fragment opinii sekcji został odrzucony wskutek przyjęcia poprawki przez Zgromadzenie, ale uzyskał poparcie co najmniej jednej czwartej oddanych głosów:

1. Punkt 4.9

Zagrożenia związane z niektórymi technologiami są wyolbrzymiane, zaś w znacznej mierze nie docenia się korzyści ekonomicznych tych technologii. Przykładowo niemiecka agencja ds. energii przewiduje, że w przypadku Niemiec w 2020 r. gwarantowana zdolność wytwarzania energii elektrycznej będzie znacznie niewystarczająca i — w zależności od popytu — zabraknie od 11 700 do 15 800 MW ⁽¹⁾. Oznacza to, że w całej UE nieuchronny jest niedobór zdolności wytwarzania energii elektrycznej — koszty braku działań będą bardzo wysokie. W innych badaniach ocenia się, że możliwe jest zniwelowanie takiego niedoboru poprzez zwiększenie efektywności energetycznej i wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Jednakże zapewnienie odpowiedniej kombinacji źródeł energii obejmującej wszystkie źródła energii jest niezbędne do zapobieżenia takiemu rozwojowi wypadków, a zainteresowane strony powinny jasno i otwarcie informować o tych potrzebach obywateli.

Wyniki głosowania

Za: 36 Przeciw: 20 Wstrzymało się: 5

2. Punkt 6.3

Można tego uniknąć, ustalając górne pułapy kosztów dla sektorów energochłonnych, tak aby pogodzić wspieranie energii odnawialnej z międzynarodową konkurencyjnością sektorów materiałów podstawowych. Ponadto jeśli wspieranie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii jest niewyważone, zagraża to łańcuchom dostaw materiałów dla niektórych sektorów, takich jak przemysł związany z leśnictwem ⁽²⁾. Takie zagrożenie może na przykład spowodować likwidację tradycyjnych sektorów w Unii Europejskiej, takich jak produkcja masy celulozowej i papieru.

Wynik głosowania

Za: 37 Przeciw: 20 Wstrzymało się: 4

⁽¹⁾ DENA, analiza „Kurzanalyse der Kraftwerks- und Netzplanung in Deutschland”, marzec 2008 r.

⁽²⁾ McKinsey, Pöyry „Bio-energy and the European Pulp and Paper Industry — An Impact Assessment” — ocena oddziaływania wykonana dla CEPI, sierpień 2007 r.